

20de Møde.

Fredag den 12. December Kl. 11½.

Formanden: I Skrivelse af Dags Dato meddeler Undervisningsministeren, at han ønsker her i Tinget at fremsætte:

Forslag til Lov om Statstilskud til Husholdningsskoler.

Udenfor Dagsordenen giver jeg Ordet til Undervisningsministeren, for at han kan fremsætte det nu anmeldte Lovforslag.

Undervisningsministeren (Borgbjerg): I den Programtale, hvormed Ministeriet indledede Rigsdagssamlingen, bebudedes et Lovforslag om Husholdningsskoler. Det er det, jeg i Dag har den Ære at fremsætte for det høje Ting.

Efter at Sagen var forberedt af min højtærede Forgænger, nedsatte jeg i Fjor et Udvalg, der bestod af Medlemmer af de forskellige Partier og forskellige andre sagkyndige samt nogle Embedsmænd, til Overvejelse af Sagen og til eventuelt at stille Forslag derom. Udvalget sluttede sit Arbejde i Fjor Vinter med at afgive en enstemmig Betænkning, der i Hovedsagen gik ud paa, at Husholdningsskoler skulde ligestilles med Landbrugs- og Folkehøjskoler. Man har i adskillige Aar klaget over, at vel kom Staten Husholdningsskolerne til Hjælp gennem ikke helt ubetydelige Bidrag, men *paa Finansloven*. Man ønskede en fast Ordning af disse Tilskud, og tillige ønskede man en Ligestilling med Landbrugsskoler og Folkehøjskoler, bl. a. af den Grund, at adskillige af disse har oprettet Husholdningskursus.

Ministeriet har ment i Hovedsagen at kunne følge Udvalgets enstemmige Indstilling, idet ogsaa vi mener, at en saadan fast Anerkendelse gennem Lov og en saadan Ligestilling med Landbrugs- og Folkehøjskoler er rigtig. Man kan selvfølgelig opkaste det Spørgsmaal, om Husholdningen er blevet en saadan Videnskab eller i hvert Fald er blevet saa indviklet, at vi ikke blot maa have Husholdningsskoler, men ogsaa en lovmæssig Ordning deraf med Statstilskud — og ikke helt ubetydelige Statstilskud. Man kan spørge, om ikke den gamle Maade at leve Livet paa, ogsaa hvad Mad og Drikke angaar, maaske var den bedste,

om man ikke laver Maden bedst, naar man laver gule Ærter, som Bedstemor lavede dem, og Pandekager, som Mor lavede dem. Og jeg er ikke helt uimodtagelig for den Betragtning, at Aarhundreders nedarvede Levemaade med Hensyn til Kosten og Tilberedelsen af denne netop vilde være det, der passede bedst for Folket, hvis vel at mærke der ikke var sket det, der er sket i de sidste Menneskealdre, nemlig en fuldstændig Revolution, teknisk, industrielt, ogsaa ude paa Landet, der fuldkommen har forandret Vilkaarene baade for de enkelte Mennesker, for Husholdningerne, for Hjemmene og for Befolkningen. Dette gør, at det sikkert nu i lang Tid af alle deri indsigtsfulde og alle deri praktisk virksomme har været erkendt, at der maa en praktisk og teoretisk Uddannelse til, saa at de Millioner og atter Millioner, der omsættes gennem Husholdningerne — det er jo en ganske overordentlig stor Sum, og ærede Medlemmer kan nu i Udvalgsbetænkningen læse lidt nærmere derom —, at disse Millioner nu ogsaa anvendes paa en praktisk, økonomisk, hygiejnisk og sundhedsmæssig Maade. Det er sikkert blevet en Nødvendighed i vor Tid. Der er vist ingen Tvivl om, at rundt omkring i de Tusinder og atter Tusinder af Husholdninger foregaar der et Spild af Fødeemner, af Tid o. s. v., og derfor maa der en praktisk og teoretisk Uddannelse til i disse Ting, ogsaa for de mange unge Piger, som ikke har haft Lejlighed til at faa den i Nutidens Hjem, der har en helt anden Karakter end Fortidens Hjem under de gamle lavsmæssige, landbrugsmæssige, patriarkalske Forhold. Derfor kan jeg ganske slutte mig til den Tanke, der gennem lange, lange Tider er kommet frem fra de sagkyndige paa dette Omraade, fra Husholdningsskolernes Ledere, fra Hygiejniskere, fra Økonomer ogsaa, at der trænges til en praktisk og teoretisk Undervisning i Husholdning.

Ministeriet mener, som sagt, at Udvalgets Betænkning i det store og hele peger i den rigtige Retning, og Forslaget gaar derfor ud paa at ligestille Husholdningsskoler med Landbrugsskoler og Folkehøjskoler. Dog maa jeg her bemærke, at jeg i og for sig ikke er helt tilfreds med de Tilskudsregler, der nu gælder for vore Landbrugsskoler og Folkehøjskoler, eller med Betingelserne for at modtage dem. Den nuværende Lov om Landbrugsskoler og Folkehøjskoler er allerede ret gammel, den er fra 1913, og der er i den senere Tid fremkommet ikke saa lidt Kritik overfor den, adskillige Ønsker om Forandring. Jeg vil mene, at